

Šiame numery

Pasaulio rašytojai pasisako už kūrybinę laisvę Lietuvoje.
Naujas Dariaus Lapinsko veikalas "Ateities" koncerte.
Solistė apie Lapinsko "Vargdienių mišias".
Kas yra religija?
Danguolės Sadūnaitės eilėraščiai.
Dar dėl vargų su muzikos kritika.
Sukaktuvinininkas Bronius Murinas.
Dail. Povilo Puzino monografija.
Clevelando studentų choras.

LIETUVIS IR MIŠIOS

Dariaus Lapinsko naują kūrinių pasitinkant

ALDONA ZAILSKAITĖ

Netrukus Dariaus Lapinsko naujausias muzikinis kūrinys, "Vargdienių mišios", išvys dienos šviesą. Jos bus atliktos žurnalo "Ateities" sukaktuviniame koncerte, Jaunimo centre, Chicago, spalio 16 d. Stabtelėjęs pagalvoti apie kūrinio pavadinimą, nepažįstantis kompozitoriaus galėtų jau ir čia pamanyti, kad jaučiamas jo subtilus žaismas aliuzijomis — gali pasirodyti paradoksas: žodis "Mišios" sukuria Handelio, Mozarto ar net šiandieninio Bernšteino muzikinių mišių skalę — grandiozinių orkestrų bei chorų didelių iškilmių proga. Tokias fantazijas galima prileisti tik šių dienų katalikų religijos nepažįstantiems. Tik taip supratus mišias, būtų galima pavadinti jūrelių paradoksą ir iš to kylančią absurdą — kokį nors "Superstar" pasiūpymą iš mišių. Bet katalikui mišios yra kas kita — ir šia savo kūriniu Darius Lapinskas sukūrė ir pavadino "Vargdienių mišias" — šios mišios yra modernaus krikščionio skalėje, kuriam vargas, jei ne jo paties gyvenime tai jo bendralaikio, yra kasdieninis reiškinys, kaip ir jo ryšiai su Dievu.

"Vargdienių mišių" skalei atitinka ir atlikėjų skaičius — keturi: prie pianino pats kompozitorius, sopranas Dalia Kučėnienė (kuri šį pavasarį kai kurias šio veikalo ištraukas jau atliko savo koncerte), dūdelė Jane McKinley ir gitara Jack Onge.

Užklaustas, kaip jam atėjo mintis šias mišias sukurti, kompozitorius pasisako: "Iš tikro, tos mišios buvo pradėtos kurti vaikams. Instrumentacija irgi buvo tokia, kuo vaikai gali groti — dūdelė. Pasamoneje jau labai seniai tokias mišias norėjau rašyti. Sykių Italijoje girdėjau prie bažnyčios Porto del Mare, kaip vaikai susėdę, nelabai mokėdami, savo instrumentais grojo. Bet taip nuostabiai! Aš manau, kad man pasamoneje tai paliko nepamirštamą įspūdį".

Bet dabartiniame kūrinyje paprastumas yra tik dvasinis — kaip tiesos arba kiekvieno gero kūrinio. O techniškas atlikimas, be abejo, yra nelengvas. Šiose mišiose su dideliu jautrumu yra supintas minties ir muzikos gijomis lietuvių žmogiškas, religinis išgyvenimas — jo buitis iš keturių elementų: lotyniško mišių teksto, lietuviškų liaudies dainų poezijos, moderniosios dvylikatonės muzikos ir lietuviškų liaudies melodijų.

Lotyniški mišių žodžiai yra universalūs — neapriboti nei laiko, nei vietos — simboliai žmogaus ryšio su Dievu. Sakykime, simboliai žmogaus dvasios prasiveržimo į visatą. Gi lietuvis žmogus prieina prie šios aukščiausios maldos per savo vargdieneškos kasdienybės kūrybą — dainas. Ir šios pasidaro pažinimo ir mišių maldą tuo, kad savo poezija ir muzika jos taip pat pasidaro simboliu žmogaus dvasinio prasiveržimo į visatą.

Toks niuansas, priešpastymas pasirodo ir teksto vartojime. Paprastas truputį apibūdinti savo naują kūrinių, Darius Lapinskas, apie "Vargdienių mišias" pasakodamas, bemaž tas mintis vėl išgyvena: "Dainos yra tarpas ir mišias. Lietuvių liaudies daina duoda kiekvienai mišių daliai tam tikrą vietovę. Pavyzdžiui, Kyrie vyksta laukuose — tėvelis ten vaikščioja be kepurės kepurėlės ir prašo, kad nusileistų saulelė, o tarpuose girdisi Kyrie eleison — Viešpatie, pasigailk..."

Gloria vaizdas yra piemenų, ganančių bandą naktį. Skamba "Mes mažukai piemenukai" ir angelų Gloria, nors tiems piemenams baisiai šalta — jiems reikia kailinukų... Suscipe deprecationem nostram — Priimk mūsų maldavimą... Ir Gloria finale — Quoniam tu solus sanctus — Nes tu vienas šventas, tu vienas Aukščiausias... O piemenukai Gloria sutapatina su saulutės patekėjimu.

Prie Credo įpinta daina "Nuo mažumėlės be motinėlės". Dainoj prašoma, kad tik papūstų šiaurus vėjelis, kad nupūstytų gelsvą smėlėlį nuo tėvelių grabelio. Čia taip pat dainos žodžių mintis pinasi su Credo žodžiais. Pavyzdžiui, kai Credo kalba "Et exspecto resurrectionem mortuorum" (ir laukiu mirusiųjų prisikėlimo), dainoj prašoma, kad tėveliai keltųsi. Arba, kai dainuojama, Mano tėvelis aukštam kalnely, giliam grabely, Credo

nis išgyvenimas — jo buitis iš keturių elementų: lotyniško mišių teksto, lietuviškų liaudies dainų poezijos, moderniosios dvylikatonės muzikos ir lietuviškų liaudies melodijų.

Lotyniški mišių žodžiai yra universalūs — neapriboti nei laiko, nei vietos — simboliai žmogaus ryšio su Dievu. Sakykime, simboliai žmogaus dvasios prasiveržimo į visatą. Gi lietuvis žmogus prieina prie šios aukščiausios maldos per savo vargdieneškos kasdienybės kūrybą — dainas. Ir šios pasidaro pažinimo ir mišių maldą tuo, kad savo poezija ir muzika jos taip pat pasidaro simboliu žmogaus dvasinio prasiveržimo į visatą.

Toks niuansas, priešpastymas pasirodo ir teksto vartojime. Paprastas truputį apibūdinti savo naują kūrinių, Darius Lapinskas, apie "Vargdienių mišias" pasakodamas, bemaž tas mintis vėl išgyvena: "Dainos yra tarpas ir mišias. Lietuvių liaudies daina duoda kiekvienai mišių daliai tam tikrą vietovę. Pavyzdžiui, Kyrie vyksta laukuose — tėvelis ten vaikščioja be kepurės kepurėlės ir prašo, kad nusileistų saulelė, o tarpuose girdisi Kyrie eleison — Viešpatie, pasigailk..."

Gloria vaizdas yra piemenų, ganančių bandą naktį. Skamba "Mes mažukai piemenukai" ir angelų Gloria, nors tiems piemenams baisiai šalta — jiems reikia kailinukų... Suscipe deprecationem nostram — Priimk mūsų maldavimą... Ir Gloria finale — Quoniam tu solus sanctus — Nes tu vienas šventas, tu vienas Aukščiausias... O piemenukai Gloria sutapatina su saulutės patekėjimu.

Prie Credo įpinta daina "Nuo mažumėlės be motinėlės". Dainoj prašoma, kad tik papūstų šiaurus vėjelis, kad nupūstytų gelsvą smėlėlį nuo tėvelių grabelio. Čia taip pat dainos žodžių mintis pinasi su Credo žodžiais. Pavyzdžiui, kai Credo kalba "Et exspecto resurrectionem mortuorum" (ir laukiu mirusiųjų prisikėlimo), dainoj prašoma, kad tėveliai keltųsi. Arba, kai dainuojama, Mano tėvelis aukštam kalnely, giliam grabely, Credo

nis išgyvenimas — jo buitis iš keturių elementų: lotyniško mišių teksto, lietuviškų liaudies dainų poezijos, moderniosios dvylikatonės muzikos ir lietuviškų liaudies melodijų.

Lotyniški mišių žodžiai yra universalūs — neapriboti nei laiko, nei vietos — simboliai žmogaus ryšio su Dievu. Sakykime, simboliai žmogaus dvasios prasiveržimo į visatą. Gi lietuvis žmogus prieina prie šios aukščiausios maldos per savo vargdieneškos kasdienybės kūrybą — dainas. Ir šios pasidaro pažinimo ir mišių maldą tuo, kad savo poezija ir muzika jos taip pat pasidaro simboliu žmogaus dvasinio prasiveržimo į visatą.

Toks niuansas, priešpastymas pasirodo ir teksto vartojime. Paprastas truputį apibūdinti savo naują kūrinių, Darius Lapinskas, apie "Vargdienių mišias" pasakodamas, bemaž tas mintis vėl išgyvena: "Dainos yra tarpas ir mišias. Lietuvių liaudies daina duoda kiekvienai mišių daliai tam tikrą vietovę. Pavyzdžiui, Kyrie vyksta laukuose — tėvelis ten vaikščioja be kepurės kepurėlės ir prašo, kad nusileistų saulelė, o tarpuose girdisi Kyrie eleison — Viešpatie, pasigailk..."

Gloria vaizdas yra piemenų, ganančių bandą naktį. Skamba "Mes mažukai piemenukai" ir angelų Gloria, nors tiems piemenams baisiai šalta — jiems reikia kailinukų... Suscipe deprecationem nostram — Priimk mūsų maldavimą... Ir Gloria finale — Quoniam tu solus sanctus — Nes tu vienas šventas, tu vienas Aukščiausias... O piemenukai Gloria sutapatina su saulutės patekėjimu.

Prie Credo įpinta daina "Nuo mažumėlės be motinėlės". Dainoj prašoma, kad tik papūstų šiaurus vėjelis, kad nupūstytų gelsvą smėlėlį nuo tėvelių grabelio. Čia taip pat dainos žodžių mintis pinasi su Credo žodžiais. Pavyzdžiui, kai Credo kalba "Et exspecto resurrectionem mortuorum" (ir laukiu mirusiųjų prisikėlimo), dainoj prašoma, kad tėveliai keltųsi. Arba, kai dainuojama, Mano tėvelis aukštam kalnely, giliam grabely, Credo

Kompozitorius Darius Lapinskas pokalbio metu savo namuose, Chicagoje.

Nuotr. J. Kuprio

mintis eina kita kryptimi — vieno teksto mintis leidžiasi žemyn, kito kyla aukštyn".

Kalbėdamas apie Sanctus, Darius Lapinskas parodo visai kitą Sanctus supratimą, negu būdavo senovinėse baroko mišiose: "Man Sanctus yra kaip sferų muzika, vos girdima, pati tyliausia mišių dalis: šventas, šventas... Paprastai, Sanctus būna baisiai garsus, o Benedictus tylus. Pas mane — atvirkščiai. Benedictus aš suprantu kaip pakilią nuotaką, kaip kanonizaciją — pastatymą ant altoriaus: "Palaimintas, kuris ateina..." Darius Sanctus eina ne į aukštumą, bet į gilumą.

Su Agnus Dei tekstas vėl sugrįžta prie pirminio motyvo — laukų, piemenėlių.

Tą motyvą ir minčių pynimą si ir vystymąsi savaime lengviau

spaudoje parodyti tekstiniais pavyzdžiais, bet "Vargdienių mišių" tekste matomų motyvų iširutuliojimas ir pynimas vyksta ir muzikiniams motyvams bei idiomoms. Pastatymas nebus statiškas nei vaizdine plotmėje. Scenoje norima vaizdais perduoti žmonėms tą tekstinį dvilypiskumą.

Atrodo, kad su "Vargdienių mišiomis" Darius Lapinskas bus užkopenį naują etapą savo kūrybiniame kelyje, o publika bus ne tik kompozitoriaus naujo kūrybinio žingsnio liudytojai, bet ir patys savyje atras naujų gėmių ir supratimo.

Ši premjera, kaip minėjome, įvyks Chicagoje, Jaunimo centre, kitą šeštadienį — spalio 16 d. 7 val. vak. "Ateities" žurnalo 65 metų sukaktuviniame vakare — koncerte.

Solistė apie Dariaus Lapinsko „Vargdienių mišias“

Dariaus Lapinsko "Vargdienių mišių" premjerai šiuo metu uoliai ruošiasi solistė Dalia Kučėnienė. Artėjančio koncerto (spalio 16 d. Jaunimo centre, Chicago) proga solistė čia ir užkalbiname —

— Jau eilė metų dirbate su komp. Darius Lapinsku, atlikdami solo partijas jo premjerinėse kompozicijose. Kuo skiriasi VARGDIENIŲ MIŠIOS nuo IL VIGILANTE DEL MARE, VILNIAUS - PAŠVAISTĖS AR BALYVERA?

— Nors kompozitorius tas pats, kiekviena iš sumintų kompozicijų skyrėsi muzikiniu atspalviu bei vokalinio reikalavimu, o prie šio paskutinio kūrinio prisidėjo ir ryškus tematikos skirtumas. Pats žodis MISIOS išryškina religines idėjas pagrindą. Voka-

liniame tekste bei muzikoje atsispindi krikščioniškojo pasaulio drama su liaudiškosios visatos tikėjimo paslapties misterija.

— Kuo skiriasi šių mišių partija nuo kitų klasikinių mišių kaip Bacho, Faurė ar Mozarto?

— Muzikineje literatūroje yra unikumas, kad išties mišios būtų parašytos SOPRANUI. Paprastai įvedamas choras bei kiti balsai: tenoras, bosas, baritonas ir mezzo. Šiuo atveju išties dainavimo, apie penkiasdešimt puslapių (daugiau nei operose ar oratorijose) atsakomybė krenta vienai. Atrodo praeities kompozitoriai mažiau mėgo sopranus. Taip pat aplamai muzikineje literatūroje mažai yra kompozicijų, jungiančių fortepijoną, gitarą, dūdelę ir vokalą.

— Ar lengviau atlikti gerai ži-

nomas kompozicijas, ar premjerines?

— Tobulybei rėmų nėra. Jei menininkas negalvotų, kad ir su labai nudainuota arija nieko naujo ir savito neįneš, jos nedaunuotų, tuo pačiu visi pasitenkintum plokštelėmis. Individualumas yra ta užburianti magika, pripildanti sales ir su daugeliu kartų girdėtomis dainomis. Lengviau yra patenkinti klausytoją su "Nemunėli, Nemunėli." Tačiau nors ir su gilesniu nerimu ir su aštresne atsakomybe didesnę dvasinę pasitenkinimą neša nauji kūriniai, nes tik taip išlaikome tautos kūrybinį gaivalingumą.

— Kuo skiriasi VARGDIENIŲ MIŠIŲ muzikinis tekstas nuo įprastinio lotyniško teksto bei religinio giedojimo?

— Klausimas vertas gilių muzikologinės studijos. Apisibostu vienu pavyzdžiu: Mozarto "Grosse Messe". Jose sopranas atlieka tik vieną solo giesmę: "Et incarnatus est". Kompozitorius laikosi ištikimai įprastinio lotyniško teksto. Sopranui čia tenka pagrindiniai rūpintis tik vokalinio muzikiniu preciziškumu ir, kiek sugebama, klasikiniu atlikimu. Komp. Lapinskas irgi laikosi pilno įprastinio lotyniško teksto, tačiau jį skaldydamas liaudiškaisiais intarpais. Sakysim, dalis pradedama: "kad duot Dievulis giedrą dienele", seka lotyniškas tekstas: "et incarnatus est de Spiritu Sancto", toliau girdime, "kad nušildytų ryto rasele" ir vėl "ex Maria Virgine". Lapinsko kūryboje svarbus ne vien tik lotyniškas tekstas, bet lygiai svarbi ir liaudiškoji filosofinė plotmė, charakteringa šių dienų introspektyviem kūrėjams. Aplamai, praeities kompozitoriai daugiau kreipė dėmesio į "grąžų" dainavimą ar giedojimą, dabar daug skiriama dėmesio efektams. Kaip galima "grąžiai" padainuoti Kristaus prie kryžiaus prikalmą. Tenka atsakyti sentimentalumo ir priimti brutalios realybės garsus, jei nori būti atviras laiko dvasiai. Vokalinėje užduotyje šalia klasikinio pasirodymo (be kurio po kelių puslapių užkintum) tenka įterpti gyvūnijos ir gamtinio sąryšio garsus, ir vargdieneškos minios šūkavimus, ir liaudišką dainavimą. Visa tai yra toli nuo religinio giedojimo, bet arti vargdieneškos maldos.

— Ar galima būtų VARGDIENIŲ MIŠIAS atlikti bažnyčioje?

— Prisimenant viduramžių teatro pradžioje bažnyčioje (Chansons de Geste ar misterijas) ar net ir dabartinius koncertinius spektaklius šventoriuose (kaip Pendereckio ar Bernšteino) lengvai ir šias mišias būtų galima atlikti bažnyčioje ir net aukos metu, nors, aišku, jos daugiau giminingumo turi su oratorija — dainuojama drama ar koncertiniai teatrinėmis mišiomis.

— Kaip sekasi ruošti?

— Galutinė atsakomybė — kompozitoriaus, mano atlikimas baigminėje analizėje kūrinio nei pagerins, nei pablogins. Tačiau malonu bus juodais, tylinčias gaidas paversti į pirmą kartą gimstančią VARGDIENIŲ MIŠIŲ muzikinę maldą.

Kertinė paraštė

Pasaulio rašytojai pasisako už kūrybinę laisvę Lietuvoje

Šių metų pavasarį lietuvių rašytojų draugija išleivijoje išsuntinėjo porą dokumentų apie rašytojų ir kultūrininkų padėtį Lietuvoje visiems PEN klubo, tarptautinės rašytojų organizacijos, tautinių skyrių pirmininkams ir kitiems vadovaujantiems asmenims. Tie dokumentai, tai Tomo Venclovos laiškas Lietuvos Komunistų partijos centro komitetui, kuriame jis prašo leidimo emigruoti iš Lietuvos, ir lietuvių atsišaukimas į Vakarų Europos bei rusų intelektualus. Drauge su dokumentais beveik šimtas adresatų gavo ir lietuvių rašytojų draugijos pirmininko, Leonardo Andriekaus, laišką, kuriame jis išreiškė viltį, kad jie parems persekijuojamus Lietuvos kultūrininkus.

Šie dokumentai ir laiškas susilaukė plataus atgarsio pasaulio rašytojuose. Štai keletas būdingųjų pavyzdžių:

Amerikiečių PEN klubas New York'e pasiuntė laiškus Partijos pirmajam sekretoriui Petriui Griškevičiui ir Lietuvos Rašytojų sąjungos pirmininkui Alfonsui Bieliauskui. Laiškuose pabrėžiama Tomo Venclovos teisė išvykti iš savo krašto ir primenama emigracijos laisvę garantuojanti Helsinkio sutartis. Panašių laiškus Griškevičius ir Bieliauskas susilaukė ir iš garsiojo amerikiečių dramaturgo Arturo Millerio. O žurnalo The New York Review of Books skiltyse išskalbiamas skambėjęs rusų poeto Josifo Brodskio laiškas, atkreipiantis dėmesį į Tomui Venclovai gresiančius pavojus.

Venclovos laiškas ir atsišaukimas apie kultūrininkų persekiojimą Lietuvoje buvo svarstomi amerikiečių PEN klubo Los Angeles skyriaus pavasariniam susirinkimui. Šio skyriaus pirmininkė taip rašė Leonardui Andriekui: "Būkite užtikrinti, kad mes darysime visą, kas įmanoma, pa-

leisdami PEN klubo pirmininkui,

leisdami visą, kas įmanoma, pa-

Nauja Maceinos knyga (2)

Kas yra religija?

A. RUBIKAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio.)

Antanas Maceina. RELIGIJOS FILOSOFIJA. Pirmoji dalis. Religijos esmė — religijos Dievas. Išleido "Krikščionių gyvenime" 1976 m. Trašus piešė dal. Teleforas Vainas. Knyga 334 psl., kietais viršeliais, kainą 6 dol., gaunama ir "Drauge".

Šviesa aptartis

Aiškindamasis religijos esmę, Maceina atkreipia skaitytojo dėmesį į vadinamą "religijos nuovoka" (17) ir cituodamas Heideggerį pastebi, kad "žodyje bei kalboje daiktai kaip tik tampa ir būna" (19). Tai reiškia, kad į kalbinį daiktą pavadinimą yra įtausta ir jo esmė. Štai, anot Maceinos, žmogus jau turi religijos nuovoką. Jis jau nuvoka, kas yra religija (ir kas ne). Gi sakydamos, kad tai ir tai yra religija, žmogus tuo pačiu nusako ir jos esmę, nes, pasak Heideggerio, "žodžiai ir kalba nėra tūtelės, į kurias būtų sukaitoti daiktai" (19), su prask, kaip jau su tomis tūtelėmis nieko bendro neturi. Žodis jau yra daikto esmės išraiška.

Šitaip analizuodamas žodį "religija", Maceina kreipia dėmesį į šio lotynų kilmės žodžio priešdėlį "re", kurį jis lietuviškai išverčia "at". Tokiu būdu religija turėtų kažką bendro su atoveika. Ji reikėtų žmogaus atoveika. Ir čia kaip tik iškyla klausimas: atoveika į ką?

Išskeldamas atoveikinį religijos pobūdį, Maceina pabrėžia, kad "atoveiksmis yra santykinis veiksmas, krypstant į kitą, kuris yra jo šaltinis, paskata ar bent proga" (24). O tai jau reiškia du polius religijoje, — tai reiškia, kad "religijos dalykas nėra uždarytas ir vienšalis, bet atremtas į du polius, tarp kurių susikuria grįžtamasis veiksmas" (24). Kas, Maceinos žodžiais, šio religijos dvilypumo neišvengia, tas nesugauja nė jos esmės, suveddamas ją arba į vieno Dievo arba į vieno žmogaus veiklą. "Is šios sąsajos kyla arba grynai transcendentinė, arba grynai imanentinė religijos samprata, kurioje dingsta arba žmogus arba Dievas" (25). Šitaip suardžius religijos dvilypumą, sako autorius, ir "pats religijos apmąstymas netenka filosofinio pobūdžio: transcendentinėje sampratoje jis virsta teologija, o imanentinėje — psichologija bei sociologija" (26).

Bet kaip čia atsiranda Dievas?

Tada Maceina susiduria su labai opiu klausimu, kuris skaitant knyga galėtų kilti, būtent, kaip čia filosofas jau pačioje savo knygos pradžioje įveda Dievą? Juk kritiško skaitytojo nuomone Dievo buvimas dar reikėtų pirma įrodyti, o ne, be niekur nieko, vien prielaidi.

Tačiau nereikia pamiršti, kad Maceina knyga rašo kaip religijos filosofas. Gi religijos filosofo uždavinys yra ne Dievo buvimą įrodyti, o tą antrąjį polį, kurį religija ar religijos jau skelbia ar yra paskelbusios, — kad Maceina pats sakosi, — į filosofijos ir metafizikos teismą traukti. Jis čia Dievą ima kaip antrąjį polį religijoje, su kuriuo žmogus religijoje susitinka ir kurį atsliepia.

Kas yra tas polius, klausia Maceina, — kas jis galėtų būti? Ne visi jį vadina Dievu. Kiti jį kitaip įvardina, kaip antai begalybe, gelmė šventenybe ar visuma. "Bet kiekvienas šis žodis jau nusako aną antąjį santykio polį išskirtine prasme" (28), taigi šalia žmogaus.

Bet ar visi šie įvardžiai atsliekys metafizikos teismą? Juk tas antysis religijos polius turi pajęgti sukurti grįžtamąjį veiksmą, jis turi patoisinti religiją kaip atoveiksmį, jis tą atoveiksmį turi pagrįsti.

Kas yra religijos Dievas?

Kas jis galėtų būti? Pirmoje savo religijos filosofijos dalyje Maceina yra pasiūlyęs kelti klausimą: Koks vaidmuo religijoje priklauso tam kitam poliui? Todėl ši dalis tarp kitko ir yra pavadinta: Religijos Dievas. Čia Maceina prieina išvados, kad tų dviejų polių santykis gali būti tik būties ir būtybės santykis.

Maceinos išvedžijimu šie du poliai negali skirtis vien tuo, kad abu būna šalia vienas kito. Aiškindamas savo mintį ir sekdamas Spinoza, Maceina teigia, kad, pavyzdžiui, "žmogaus negalima aptarti, priskiriant jam dramblio ar asilo savybes aukščiausiam laipsnyje" (32), nes tada žmogus būtų tik geresniu, tobulesniu asilu ar drambliu. Gi iš tikrųjų asilas ir žmogus skiriasi ne tik buvimu, — šalia vienas kito, — bet ir esme, — taigi tuo, kuo juodu yra. Tai rodo, kad negalima sukeisti buvimu su esme.

Dabar Maceina kelia klausimą: kas atsitiktų tada, jeigu tie du religijos poliai buvimu vienas nuo kito nesiskirtų, taip kad apie abu būtybės būtų galima pasakyti, kad juodu yra, ir daugiau nieko. Tada religijos "Dievas stovėtų su mumis toje pačioje ontologinėje plotmėje". O tada jau tarp dviejų tokių būtybių negalėtų būti nė religijos, kurioje juk "garbinimas sudaro esminį pradą" (33). Dėl ko tada derėtų tokią Dievą iš viso garbinti? Juk tokia "dieviška" būtybė būtų lygiaprasimė ir lygiateisė žmogui, daugiau nieko, išvedžioja autorius. Toks Dievas sunaikintų ir pačią religiją. Jis jau nebūtų religijos Dievas.

Dievas — žmogaus grindėjas

Tačiau "visiškai kas kita, jeigu tų dviejų polių santykis yra būties ir būtybės santykis". Tada Būtis santykiauja su būtybe "kaip grindėjas su grindžiamuoju, kaip nesėjamas su nesamuoju, kaip kūrėjas su kuriamuoju. Abu jie, tiesa, būna. Tačiau grindėjo buvimas pačiu savimi skiriasi nuo pagrįstojo buvimas" (33). Tai reiškia, kad religijos Dievas gali būti tik žmogaus buvimas pagrindas, o žmogus tokio Dievo atžvilgiu — tik pagrįstasis buvimas (plg. 34). Gi tada jau turi savo pagrindą ir Dievo garbinimas!

Nauja ir įdomi yra Maceinos mintis, kad šitokių būdų "religija atsiskleidžia kaip pats pradinis dalykas" (34-35), būtent, kad ji nėra žmogui kokia nors savybė, atėjusi paskiau; jau "pats žmogaus buvimas yra šis santykis" (35) su Dievu, nes "būtybė būna (tik) santyksiškai" (35) su Būtimi, taip kad "žmogui religija nėra kažkas, kas jį papildytų, patobulintų, atbaigtų, bet (kad) jis pats yra religija,

Bronius Murinas

Štalo puošmena (aliejus) Nuotr. V. Noreikos

Bronius Murinas

Natiurmortas (akrilis) Nuotr. V. Noreikos

Is sukurtyvinės dailininko parodos, atidaromos M. K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje, spalio 15 d.

vadinasi, Dievu pagrįstasis buvimas" (35).

Čia Maceina daro skirtumą tarp religinio ir religingo žmogaus. Kiekvienas žmogus, taigi ir ateistas, yra religinis, nes kiekvieno žmogaus buvimas yra pagrįstas Būtimi — Dievu. Bet religingu yra žmogus tik tada, kai "ši priklausomybė samonai paverčia savos kasdienos būseną" (37), taigi kada žmogus savo religiskumą teigia ir išpažįsta, pavyzdžiui, malda, nes "religija yra pažintas ir pripažintas santykis tarp Dievo kaip būties ir žmogaus kaip būtybės" (40). Tada žmogaus religiskumas pasireiškia jo samoningu religingumu. Ir štai dėl ko, anot Maceinos, tikintis žmogus gali tapti ateistu ir ateistas gali atsiverti ir tapti vėl tikintiu, "kadangi anais ontologinis santykis pasilieka kiekvieno atveju nepajudintas" (38): žmogus, koks jis bebūtų, būvimą visada grindžia Dievu — Būtimi.

Priekaištas vakarietiškam mąstymui

Priekaištas, kurį Maceina daro Vakarų mąstymui, yra, kad "jis neperžengia metafizikos Dievo apmąstymo dėlei; priešingai, jis nutraukia Dievą į metafiziką ir kuria skirtingą filosofijos šaką, vadinamą Dievuje. Bet kadangi Dievas tapti dar tobuliau negali, nes jis jau "esąs pati tikrovė" (43), tai ir šio tapimo, aišku, Dievuije nėra. Jis yra "gryna Forma" (43).

Šitokia metafizika iš tikrųjų sustingdė Dievą ir kartu jį atsejo nuo pasaulio. Jos įtaigotas, Tomas Akvinitis ir paskelbė, "kad Dievas iš viso neturėtų tikrovinio (realis) santykio su būtybėmis; tokį santykį turinties tik būtybės su Dievu, bet ne Dievas su jomis" (45). Dievas jas

vien į save traukia "kaip mus judinanti idėja" (43). Šitoks metafizinis Dievas "buvoja visiškai tik sau pačiam ir nieku būdu ne kitam" sako Maceina, patvirtindamas jėzuito Lot'o nuomonę. Čia, Maceinos žodžiais, "Dievas ir pasaulis stovi šalia vienas kito kaip du amžini pradmenys, tarp kurių esama tik tobulybės skirtumo" (43).

Užsisklendęs Dievas

Klaida, kurią, anot Maceinos, daro scholastinė metafizika, yra ta, kad ji "apmąsto Dievą savyje arba atsietai — net ir tuo atveju, kai jis yra suvokiamas kaip pasaulio kūrėjas" (46). Bet ar tai iš viso būtų imanoma? Juk, sako Maceina, "žmogus niekaip — net nei mąstymu — negali pakilti Dievo plotmėn ir svarstyti Dievą iš jo pusės" (40). Iš tikrųjų "žmogus gali apmąstyti Dievą tik iš savo pusės, vadinas, tik tokiu atveju, kai Dievas nusileidžia žmogaus plotmėn, suveddamas su juo į santykį ir kaip tik šiame santykiuje randamas" (46-47).

Tokiu būdu, sako Maceina, vieno, nuo pasaulio, nuo žmogaus atsietas "Dievo metafizika yra nesėkmė ne tik istoriškai, bet ir esmiškai. Neapmąstydamas Dievo ryšium su žmogumi, ji jo neatkleidžia ne kaip tikrovinio bei gyvojo" (47).

Bet tikrovinis bei gyvas Dievas yra juk apreiškimo Dievas! Todėl po šios pastarosios citatos iš Maceinos knygos, atrodo, jau būtų galima drastiškai paklausti: ar šitokia metafizika nenužudo apreiškimo Dievo? Štai Maceinos cituojamo Heideggerio žodžiais "tokiam Dievui žmogus negali nei melstis, nei aukoti" (47). Kaip Maceina nurodo, toks

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION			
1. Name of publication: Religijos Filosofija			
2. Issue date: October 1976			
3. Issue frequency: Quarterly			
4. Number of issues published annually: 4			
5. Annual subscription price: \$10.00			
6. Annual circulation: 1,000			
7. Total number of copies: 1,000			
8. Total number of copies: 1,000			
9. Total number of copies: 1,000			
10. Total number of copies: 1,000			
11. Total number of copies: 1,000			
12. Total number of copies: 1,000			
13. Total number of copies: 1,000			
14. Total number of copies: 1,000			
15. Total number of copies: 1,000			
16. Total number of copies: 1,000			
17. Total number of copies: 1,000			
18. Total number of copies: 1,000			
19. Total number of copies: 1,000			
20. Total number of copies: 1,000			
21. Total number of copies: 1,000			
22. Total number of copies: 1,000			
23. Total number of copies: 1,000			
24. Total number of copies: 1,000			
25. Total number of copies: 1,000			
26. Total number of copies: 1,000			
27. Total number of copies: 1,000			
28. Total number of copies: 1,000			
29. Total number of copies: 1,000			
30. Total number of copies: 1,000			
31. Total number of copies: 1,000			
32. Total number of copies: 1,000			
33. Total number of copies: 1,000			
34. Total number of copies: 1,000			
35. Total number of copies: 1,000			
36. Total number of copies: 1,000			
37. Total number of copies: 1,000			
38. Total number of copies: 1,000			
39. Total number of copies: 1,000			
40. Total number of copies: 1,000			
41. Total number of copies: 1,000			
42. Total number of copies: 1,000			
43. Total number of copies: 1,000			
44. Total number of copies: 1,000			
45. Total number of copies: 1,000			
46. Total number of copies: 1,000			
47. Total number of copies: 1,000			
48. Total number of copies: 1,000			
49. Total number of copies: 1,000			
50. Total number of copies: 1,000			
51. Total number of copies: 1,000			
52. Total number of copies: 1,000			
53. Total number of copies: 1,000			
54. Total number of copies: 1,000			
55. Total number of copies: 1,000			
56. Total number of copies: 1,000			
57. Total number of copies: 1,000			
58. Total number of copies: 1,000			
59. Total number of copies: 1,000			
60. Total number of copies: 1,000			
61. Total number of copies: 1,000			
62. Total number of copies: 1,000			
63. Total number of copies: 1,000			
64. Total number of copies: 1,000			
65. Total number of copies: 1,000			
66. Total number of copies: 1,000			
67. Total number of copies: 1,000			
68. Total number of copies: 1,000			
69. Total number of copies: 1,000			
70. Total number of copies: 1,000			
71. Total number of copies: 1,000			
72. Total number of copies: 1,000			
73. Total number of copies: 1,000			
74. Total number of copies: 1,000			
75. Total number of copies: 1,000			
76. Total number of copies: 1,000			
77. Total number of copies: 1,000			
78. Total number of copies: 1,000			
79. Total number of copies: 1,000			
80. Total number of copies: 1,000			
81. Total number of copies: 1,000			
82. Total number of copies: 1,000			
83. Total number of copies: 1,000			
84. Total number of copies: 1,000			
85. Total number of copies: 1,000			
86. Total number of copies: 1,000			
87. Total number of copies: 1,000			
88. Total number of copies: 1,000			
89. Total number of copies: 1,000			
90. Total number of copies: 1,000			
91. Total number of copies: 1,000			
92. Total number of copies: 1,000			
93. Total number of copies: 1,000			
94. Total number of copies: 1,000			
95. Total number of copies: 1,000			
96. Total number of copies: 1,000			
97. Total number of copies: 1,000			
98. Total number of copies: 1,000			
99. Total number of copies: 1,000			
100. Total number of copies: 1,000			

Dievas visada liks toje pačioje ontologinėje plotmėje kaip ir žmogus; jis vien spindės savo tobulėje, kokio kitokio veiklaus santykio su būtybėmis neturėdamas. Todėl Maceina ir sakė: "Jei Tomas Akvinitis ir būtų teisus, tvirtindamas, esą pirmąjį judintoją visi vadina Dievu, tai tas anaipso dar nereikėtų, kad jis ir yra Dievas" (47).

Pasidžiaugti tenka šitokia Maceinos įvalga ir kartu, jo knygos parastėje, norisi paklausti: ar ši, čia suminėta scholastinė metafizika, — skelbta ir kunigų seminaruose ir įtaigojusi kandidatus į kunigus, — ar ši metafizika, — atsiejanti Dievą nuo pasaulio ir žmogaus, — nėra iš dalies prisidėjusi prie dabartinio vakarietiškojo ateizmo bei prie paskutiniu metu plačiai nuskambė-

jusios, jau Nietzsche pradėtos, Dievotologinės plotmės kaip ir žmogus; jis vien spindės savo tobulėje, kokio kitokio veiklaus santykio su būtybėmis neturėdamas. Todėl Maceina ir sakė: "Jei Tomas Akvinitis ir būtų teisus, tvirtindamas, esą pirmąjį judintoją visi vadina Dievu, tai tas anaipso dar nereikėtų, kad jis ir yra Dievas" (47).

Reikia pasakyti, kad panašūs į Maceinos priekaištus scholastinei metafizikai šiandien kelia visa eilė žymių teologų. (Bus daugiau)

Tel. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR
GERKLĖS LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmia ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepiama, skambinti 274-8004.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val: pirm., antr., ir ketvirt.,
5 iki 7 val. vakarais.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670
Resid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 6 v. popiet.
Antr., penktad. 1-5, treč. ir šeštad.
tik susitarimu.

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
7709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val: pagal susitarimą; pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt.
10-4; šeštad. 10-3 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
Specialybė — Nervų ir
Emocijų ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Resid. tel. — GI 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei
neatsiliepiama, skambinti: 274-8004.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akų Ligos
2907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKIA
VAIKŲ LIGOS
2636 West 63rd Street
Firmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val.
vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJĄ
CHIRURGIJA
1005 No. Western Avenue
5214 No. Western Avenue
Tel. atsakomas 12 valandų
489-4441 — 561-4605

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Istaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7
Išakyrus treč. ir šešt.

Tel. ofiso ir buto: OLYMPIC 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išakyrus trečadienį.
Šeštadienis 12 iki 1 val. popiet.

Tel. REHABO 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8
val. vak. Šeštad. pagal susitarimą.
Trečadienis uždarytas.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto
iki 1 val. popiet.
Ofiso tel. RE 7-1108; Resid. 239-5919

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2434 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. Kampas)
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. 8 iki 7 v. p. Tik susitarimu.

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITIS
7051 So. Washburn, tel. 775-6766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojo
receptus.
Didelis akinių rūšių pasirinkimas.
Val: pirm., antr., penkt. 10-5-30.
Ketv. 18 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p.
Trečadienis uždarytas.

Tel. — 232-4423
DR. ROMAS PETKUS
AKTŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofiso:
111 NO. WABASH AVE.
4300 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kai kurie lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 787-1149
Tikrina akis. Pritaikomi akiniai ir
"Contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždarytas treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INŽINERIS, POSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
3650 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet.
ir ketv. nuo 5-7 val.
Ofiso tel. 776-2880, rez. 442-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4419
Residencijos telef. GR 6-0817
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 1 iki 3 val. popiet.

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 6-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val: pirm., antrad., ketv. ir penktad.
2-5 ir 6-7 — 18 anketos susitarimu.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 686-3166; namų 639-4886
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 N. Narragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 7-7
Šeštadienis pagal susitarimą.

Sukaktuvininko dail. Broniaus Murino paroda

JUOZAS PRUNSKIS

Vienas iš pirmaujančių mūsų akvarelistų — dail. Bronius Murinas — šiemet sulaukė 70 m. sukakties. Gimęs 1906 m. rugpj. 31 d. Rygoje.

Brandus amžius kažkaip dar labiau praturtino jo kūrybą, kuri dabar gausiai išsilies dar ir akrilika, guašu, aliejumi — vis su jam įprastu turtingu spalvų žaismingumu.

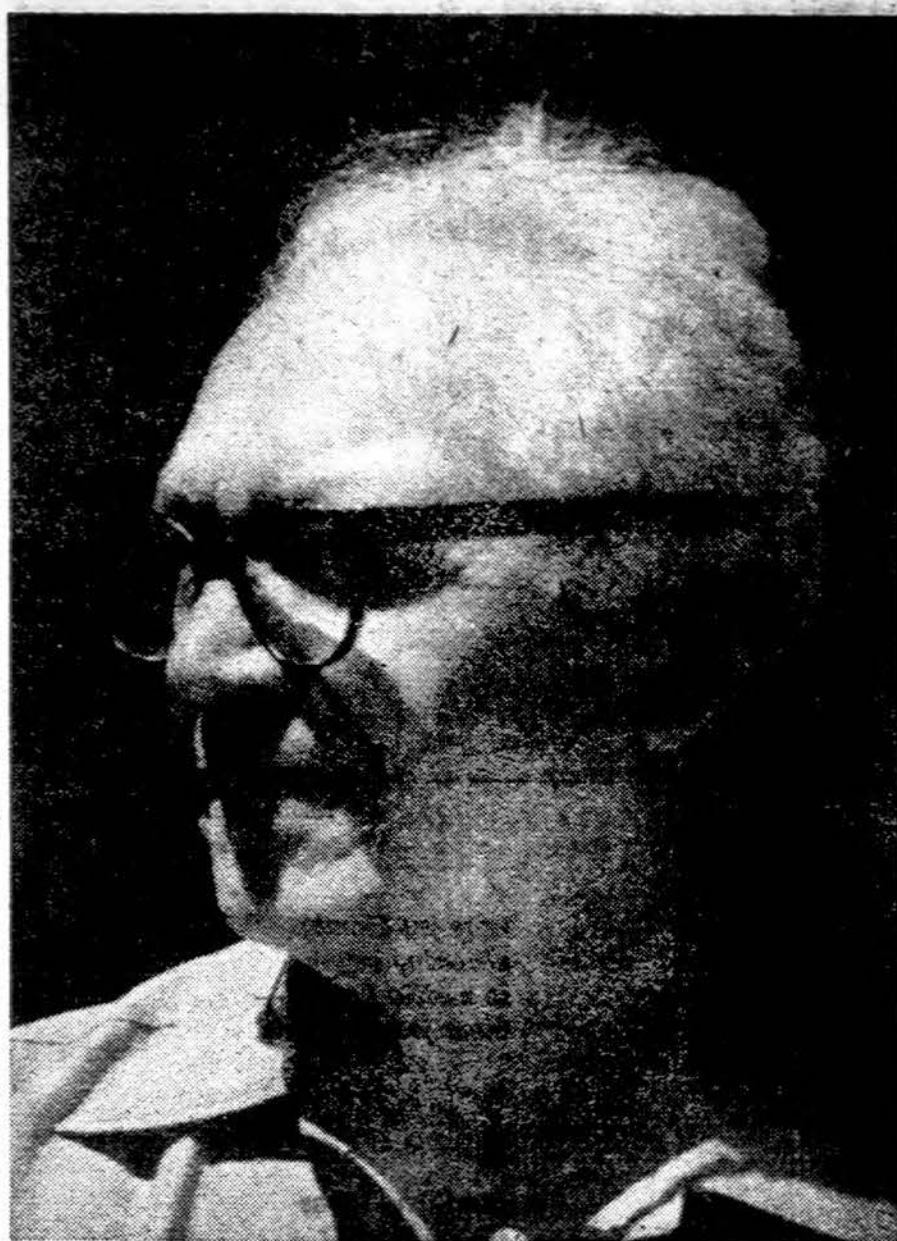
Mūsų dailininkas savo kūrybos darbui gerai pasiruošęs. Baigęs Kauno meno mokyklą, studijas 1932-1935 m. gilinio Paryžiuje, didžiąją anų metų pasaulio meno centre. Jį domino ir kūryba, ir meninė pedagogika, kuriai jis nemažai laiko paskyrė, dėstydamas meną Kauno mergaičių mokytojų seminarijoje, Moterų dailės darbų mokykloje, lektorius Klaipėdos ir Vilniaus pedagoginiuose institutuose. Šalia teptuko, jis stipriai valdo ir plunksną. Be eilės straipsnių periodikoje, jis yra parašęs atskirus leidinius: Komponuojamas piešimas. Piešimas iš vaiko aplinkos, išleistas Lietuvoje.

Yra net laimėjęs I Žemės ūkio parodos premiją už žaislų projektavimą. Tačiau didysis jo talentas — tapyba. Lietuvoje dalyvavo beveik visose. Lietuvių dailininkų s-gos parodose, buvo surošęs savo individualias parodas Klaipėdoje, o vėliau — Chicagoje, Detroite, Clevelande, Bostone, New Yorke, labai daug kartų yra dalyvavęs lietuvių ir amerikiečių dailininkų grupinėse parodose. Dabar yra West Suburban Artist Guild valdyboje ir dažnai amerikiečių yra kviečiamas į meno parodų jūrų komisijas, skirti premijas. Jis ir pats yra laimėjęs apščiui premijų lietuvių ir amerikiečių parodose.

Dail. Murinas dabar gyvena Melrose Parke. Jo namus mirguliuojantys žiedais supa spalvingi gėlių vainikai. Viduje — visi kambariai turtingai nukabinėti paveikslais, kad, po juos vaikščiodamas, jautiesi patekęs į meno muziejų ar meno galeriją. Ne kiekviena ir galerija turi tiek kūrybingų paveikslų.

Žiūrint į jo paveikslus, reikia stebėtis kolorito žaismingumu, spalvinių perėjimų švelnumu ir darnumu, tų įvairumų. Daugiausia jis patinęs gamta, peizažais, ir jo paveikslai prabyla miško idilijos ramumu, paežerės miglų fragmentais, kopų spalvingumu, saulėlydžio spalvų žaidimu. Vietomis tai bus ryškūs gamtovaizdžiai, kitur išradinai derintų dažu natūrmortas, dar kitur — lakios dailininko vaizduotės kompozicija. Būdamas arčiau gamtinės tikrovės, perleidišiamos per jo kūrybinę prismę, jis tarpais savitai išsilies į abstraktus. Tačiau, kokių siužetų beprasirinktų, apipavidalina ji drožė savos meniškos intencijos koloritu, pražįstamų spalvų miržais, sutvirtintais jo impresionistinių antspaudų. Ir žiūrovo žvilgsnis sustoja prie jo originalių sprendimų, vaizduojant žiedus ir saulę, sidabrinį rudenį, vasaros vėsumą, laukų gėles, paukštų takus, gintarų šviečiančius spalvų akordus.

Susilaukdamas pirmaujančio akvarelisto pripažinimo, dailininkas paskutiniu laikotarpiu, pereinamas ir į figūrinę tapybą, yra sukūręs mergaitę, švintinių jaunatvės rūpėdžių ar skęstančią svajonę, žmonos portretą, savo autoportretą. Jeigu jo gamtovaizduose, natūrmortuose jaučiamas pilnesnis išbaigimas, kai kuriose figūrinėje tapyboje šalia svarbių jo kūrybinių sprendimų dar lieka vietos ir žiūrovo vaizduotės papildymams.

Dailininkas Bronius Murinas

Nuotr. Algimanto Kezio, S.J.

Bestebint paveikslus, matyti ir pajėgus talentas, ir gausus kūrybinis darbas. Dailininko žmona atsilankiusiam prabyla:

— Vos grįždavo iš darbo, užvalgydavo ir prie savo tapybos. Daug dirba. Atrodo, jog be to gyventi negalėtų.

Dabar jau po metų, kai ne-reikia eiti į darbą. Paveikslų susitelkę tiek, kad spalio 15-

24 d. Čiurlonio galerijoje bus jau penktoji toje galerijoje jo individualinė paroda, kurią globoja Lietuvių dantų gydytojų sąjunga. Bus išstatyta apie 55 paveikslai. — akvarelės, akrilikos ir aliejinės tapybos darbai iš paskutinių penkerių kūrybos metų. Meno mėgėjams bus progos pasidžiaugti tuo, ką dailininkas sukūrė savo namų gludumoj.

Orwellio premija persekiojamam rašytojui Vaculikui

Apie čekoslovakų rašytoją Liudviką Vaculiką Vakarų pasaulis daugiausia sužinojo Dubčekio laikais, kai jis paskelbė užsieniuose plačiai išgarsėjusį savo pareiškimą "2000 žodžių". Net tvirtinama, kad tas jo pareiškimas buvo pretekstas rusams galutinai apsispręsti atsiųsti į Čekoslovakiją savo armijas ir sulikviduoti visą "žmoniško veido" posūkį krašte.

Vaculikas dar prieš Dubčekio laikus, 1967 m. Čekoslovakijos rašytojų suvažiavime, yra aštriai pasisakęs dėl padėties. Kai rusai okupavo kraštą, jis taip pat negalėjo išlyti, ir dabar virš jo galvos kabo du sunkūs kaltinimai, vienas jų už tai, kad jis 1973 m. kalbėjosi su britų BBC televizijos reporteriu apie persekiojimus ir, be kita ko, šitaip pasakė: "Negaliu pasiskusti, nes nežinau kur".

Du žinomaisi jo romanai yra "Kirvis" ir "Bandykmi kiaušytės", ir britai dabar gundosi paleisti juos masiniu tiražu (minkštasis viršelias). Paskutinio romano rankraštį kratos metu konfiskavo saugumo policija.

Vis dėlto jis surado progą pasiskusti. Kai į Pragę atvažiavo Jungtinių Tautų generalinis sekretorius dr. K. Waldheimas, paimti Karolio vardo universiteto teisės garbės daktaro laipsnio, Vaculikas parašė jam atvirą laišką, kuris buvo atspausdintas "Index" žurnalo IV tomo 4 numerįje. Ten jis primena tam garbės daktarui, kad jeigu jis turėtų normalų doktoratą ir būtų teisėjas Čekoslovakijoje, tai, sako, "tamsta šiandien, remdamasis 100 paragrafų, daugelį čekų rašytojų nutiestum trejiems metams kalėti už nuo jų stalo pagrobtais rankraščius... O mano

atveju — žmogaus, virš kurio galvos kabo dvi bylos, — be abejonės, sviestum į mane knygą, atspiriant už išsireiškimą". Konkreti dūl savęs jis ten rašo: "Atleisk man, Generalinė Sekretoriau, už tokį biaučių įvaizdį, bet pagaliam tamstai bus aišku, kas per žmogus aš esu ir dėl ko jie erzinaisi dėl manęs. Parodyti, jog aš ne akimirksni nepatikėčiau, kad tamsta galėtų pasidaryti tokiu teisininku ir teisėju, leisk patikinti tamstą, kad konfiskuotame mano rankraštyje nėra tokių dalykų, kurie rodytų mūsų nepasitenkinimą toms sąlygoms, kokios buvo iki Helsinkio."

"Gal tamsta galėsi suprasti, ką aš turiu galvoje, kai sakau, kad rašiau pasidavęs išpučėjui, jog esu namie, savo būte, kuriame niekas negali manęs matyti ar girdėti. Sakykim, kad tai buvo vėlus vakaras, ir aš buvau liūdnas ar piktas, tai ir išdėjau savo mintis popieriuje, laisvai ir nesivaržydamas, kaip prieškariniais laikais... ar Austro-Vengrijos laikais ar tarytum tai būtų taikos laikai..."

Tai šitam drąsam vyrui ir buvo paskirta George Orwell vardo premija, kuriai pinigų perdavė britų Penguin leidykla. Pajam premija nedidelė — tik 500 svarų (apie 1000 dol.), ir Vaculikui, tur būt, nebus leista jos atsiimti, nes Čekoslovakijos kultūros ministerija iki šiol nieko neatsakė į telegramą, pranešantį apie paskyrimą. Skaičiuojant Vaculikui kūrinius ir turėdami galvoje jo laikyseną, kai kurie anglai reiškia nuomonę, kad jis yra net būtinesnis mūsų laikų herojus už Solženicyną. Svarbiausia, kad jam, tam kietai priešpaudus sąlygomis besilaikanti

Lietuvaitės, kurioms liudies daina „prie širdies“

Clevelando studentų choras "Ateities" jubiliejiname vakare

Šiuo metu, kai daugelis lietuvių išsiviiu chorų remiasi ne taip jau labai jaunais žmonėmis, džiugu, kai viešumon iškyla dar tebestudijuojančių jaunuolių choras. Toks yra Clevelando ateitininkų studentų "Nerijos" choras, kuris yra pakviestas atlikti "Ateities" 65 m. sukakties vakaro meninės programos dalį, spalio 16 d., Jaunimo centre, Chicagoje. Ta proga užkalbiname "Nerijos" choro jauną vadovę — dirigentę Ritą Cyvaitę.

— Rytas Babickas "Draugo" kultūriname priede po jūsų choro pirmojo Clevelande pasirodymo teigiamai įvertino jūsų, Rita, dirigavinę bei chorisčių dainavimą. Jis pastebėjo: "Nerijos" choristės išėjo į sceną šiam koncertui pasiruošusios" ("Draugas", 1976, kovo 6 d.). Pirmiausia, žinoma, šiam darbui teko ruošti Tau, kaip choro vadovę — užsienio savo studijomis. Kokias studijas jau esi išėjusi ir kokias dar tenka ar teks eiti?

— Studijuojau muziką Clevelando valstybiniam universitetui jau trejus metus, pasirinkusi pianiną pagrindiniu instrumentu, o muzikinį švietimą pagrindine sritimi. Pėrėjau jau eilę muzikos kursų kompozicijos, istorijos, dirigavimo, pianino pamokų. Dar liko vieneri metai iki bakalaurato, o po to planuoju mokytis muziką ir diriguoti chorui kur nors gimnazijoje.

— Studijų keliu einant, visada linksmiau su daina. Gal dėl to ir studentai neretai dainuoja. Tačiau studentų dainavimas dažniausiai prasideda ir užsibaigia vakaruose, stovyklose ar šiaip susibūrimuose, bet nepakyla aukščiau ir neįsivieša į sceną. Kas pastūmėjo ar paskatino Tavę, Rita, organizuoti studentų chorą?

— Clevelando studentės ateitininkės, dar būdamos moksleivėmis, mėgo dainuoti. Patios kartu suėdavo ir po kelių repeticijų atlikdavo meninės programos įvairiuose ateitininkų rengimuose. Šių pasirodymų iniciatorės buvo Živilė ir Ona Kliorytės. Po šių "koncertėlių" visos kalbėdavo, kad būtų gera sudaryti chorą, emėm repetuoti ir po metų pirmą kartą koncertavom Philadelphiaje.

— Savo choro repertuare visada turite lietuvių liudies dainų. Kodėl? Ar jūs taip darote, norėdamos daugiau patikti lietuviškajai publikai, ar dainuojat jas, nes jums jos patinka?

— Ne visada publikai geriau patinka liudies dainos. Tačiau mūsų choristės jos yra tikrai "arti prie širdies". Jos jas lengvai išmoksta ir natūraliai perteikia. Estradinų dainų repertuare turime dėl įvairumo; jas išmokyt tikrai sunku. Betgi turime ir sunkesnių aranžuotų liudies dainų.

vyrui, būtinai reikia tarptautinio pripažinimo ir paramos.

Kai "Index" žurnale dirbęs George Theiner paskambino Vaculikui, pranešdamas naujieną apie premiją, tas žmogus kėlė minčių negalėjus iš susijaudinimo niekaip susigaudyti, kad jam skambina iš Londono ir kalbė

— Spaudoje teko užtikti ne vieną žinią apie jūsų choro pasirodymus tai čia, tai ten. Kur teko jūsų chorui jau koncertuoti?

— Po pirmojo koncerto Philadelphiaje, dainavom Pittsburghe, Clevelande ir Cicerioje. Nors buvome pakviestos ir į Torontą, Rochesterį ir kitus miestus, turėjome atsisakyti, nes mums, studentėms, studijos yra pirmoji vieta — per dažnai negalim gastroluoti.

— Kokį repertuarą turėsite "Ateities" žurnalo sukakties šventėje, spalio 16 d., Chicagoje? Kokiomis nuotakomis ir kokiais tikslais vadovavotės, pasirinkdamos šį repertuarą?

— Taip kaip ir visada: pusę estradinų bei lietuvių kompozitorių dainų. Liudies dainas parinkom, nes mėgstam, o estradines — dėl įvairumo.

— Kokie jūsų choro ateities planai?

— Nerijos chorą norime išlaikyti kiek galima ilgiau. Už keletų metų būtų miela išleisti savo plokštele.

Ačiū. Iki malonaus pasimatymo "Ateities" vakare Chicagoje.

K. T.

Clevelando studentų ateitininkų "Nerijos" choro vadovė Rita Cyvaitė

Kultūrinė kronika

LIETUVIAI DAILININKAI TARPTAUTINIAME DAILĖS LEKSIKONE

Visai neseniai išėjo naujas ir dailę mėgstantiems įdomus leidinys su arti penkių tūkstančių menininkų sąrašų. Jų čia yra iš 110 valstybių ir iš visų kontinentų. Iš už geležinės uždangos dalyvauja tik lenkai. Knyga vadinas "International Who's Who in Art and Antiques", išleista Cambridge, Anglijoje, 1976 metais.

Pačiam sąraše išvardyti ne tik

dailininkai, bet ir dailės profesorai, galerijų ir muziejų direktoriai, dailės ir senienų kolekcionieriai, varžytininkai, meno knygų leidyklos, meno draugijos ir organizacijos; meno stipendijos ir fondai, restauruotojai ir t.t.

Knygos redaktoriai pripažįsta, kad sąrašas neapima visų dailininkų; jie tik pristato šią knygą, kaip turinčią, internacionaliai reprezentacinius pavyzdžius įvairių dailės sričių.

Mums, lietuviams, yra džiugu ir malonu, kad šioje knygoje "International Who's Who in Art" randame taigį tris lietuviškas pavardes: Bronę Jameikienę, Adolfas Valešką ir Romas Viesulą. Apie kiekvieną iš jų informuojama gana detalai: yra paminėti jų didesnieji darbai, gautos premijos, stipendijos, muziejai, kuriuose jų darbai randami ir meno akademijos, kuriose jie profesoriauja.

Visi trys minėti lietuviai, kaip žinome, šiuo metu gyvena skirtingose vietose: Bronė Jameikienė darbuojasi meno akademijoje Honolulu, Havajuose, Romas Viesulas veda grafikos skyrių Temple universitete prie Philadelphiaje, Adolfas Valeška kuria ir gyvena savo keturių aukštų studijos patalpose, Chicagoje.

Verta pažymėti, kad šiuo metu Adolfas Valeška baigia grandiozinį projektą — viso 14 didelių vitražinių langų, kurie puoš Toronto lietuvių parapijos bažnyčią. Dalis vitražų jau yra pabaigti ir idėti. Kas matė tuos vitražus, jau dabar teigia, kad tai bus neabejotinas įnašas lietuvių religinio meno istorijai; bet taigį ir visos Kanados ir Amerikos turtas bei papuolas.

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful

COLOR TV SETS

WHILE YOU EARN 6½% to 7¾% PER ANNUM

IN OUR SPECIAL ACCOUNT

17" Diagonal COLOR

With \$1,500

You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,807 in 72 months.

Or With \$2,000

And your money grows to \$2,283.06 in 4 years.

Or With \$5,000

And your money grows to \$5,558.48 in 2½ years.

Or With \$10,000

And your money grows to \$10,691.09 in 1½ years.

Or With \$20,000

And your money grows to \$21,024.51 in 1 year.

19" Diagonal COLOR

Remote-Control

With \$1,500

You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,895.54 in 72 months.

Or With \$2,000

And your money grows to \$2,112.23 in 4 years.

Or With \$5,000

And your money grows to \$5,408.95 in 2½ years.

Or With \$10,000

And your money grows to \$10,551.99 in 1½ years.

Or With \$20,000

And your money grows to \$20,886.22 in 1 year.

MES KALBAME LIETUVISKAI

Enjoy Your TV NOW PLUS

EARN INTEREST

*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the item, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6½% to 7¾% on your full deposit. Federal regulations require substantial interest penalty for early withdrawal.

DES PLAINES OFFICE:
1085 OAKTON STREET
DES PLAINES, ILLINOIS 60018
TELEPHONE: 291-4120

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

ALMIRA OFFICE:
344 WEST NORTH AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60610
TELEPHONE: 499-3113

MAIN OFFICE: 6245 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636 TELEPHONE: 476-7575

Dailininko Povilo Puzino darbų paminklinė knyga

PUZINAS by Frederic Whitaker. Introduction by A. Puzinas. New York — Austra Publications. Produced by Kodansha International / USA, Ltd., 44 Montgomery Street, San Francisco, California 94104. Library of Congress Catalog Card Number 74-79812. Printed in Japan 1975. Leidinio kaina 25 dol., galima gauti ir "Drauge".

Didžiausia padėką lietuviai turėtume jausti, turime mūsų dailininkų našlėms, tamsioms, nei rūpestio, nei pinigų negailėdamos, išsivijoje yra išleidę pomirtines savo vyrų kūrybos monografijas. Čia turima galvoj Magdalena Galdikienė, Danutė Augienė ir Austra Puzinienė. Trys reto gražumo knygos apie tris išskirtinius mūsų dailininkus. Tai didelis indėlis lietuvių meno istorijon ir puošni dovana kiekvienam.

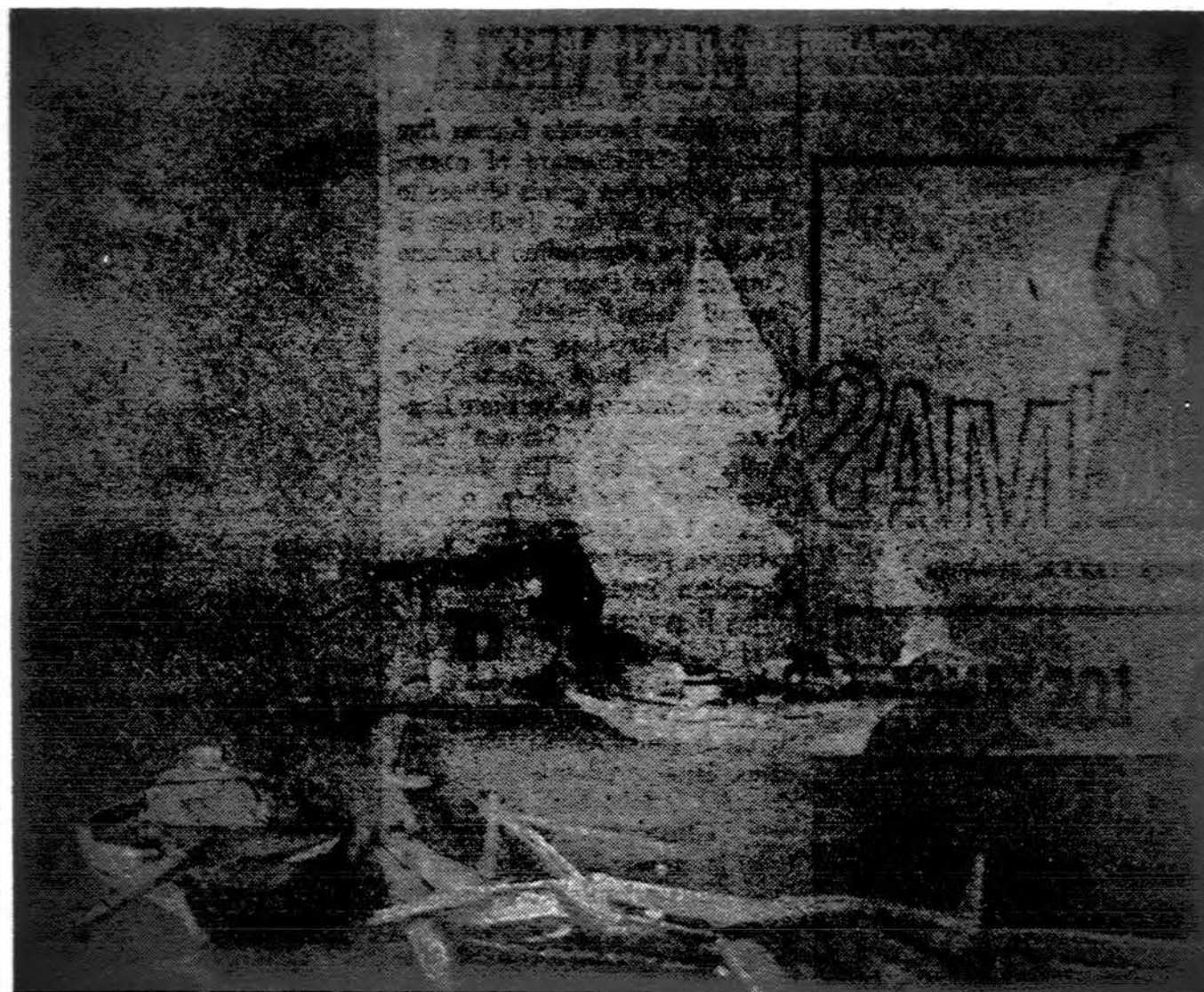
Kaip žinome, dailininkas Povilas Puzinas mirė čia, Amerikoje, 1967 metais. Buvo gimęs 1907 metais. Tai buvo ištikimas savo keliui tapytojas, kuriam spalva, šviesa ir šešėliai buvo viskas. Dirbo intensyviai, tačiau kukliai, priekini nesigūsdamas, burnos tuščiai neaušindamas, su kitaip einančiais nekavodamas. Rembantiškai išmilyjęs šešėlius ir šviesą, jis vis ieškojo savo darbuos ne paviršinio, bet gilumini efekto. Kiekviena tema, ar tai būtų portretas, peizažas ar figūrinė žmonių bei daiktų kompozicija, jam vis turėjo prakilbėti ne šaipokiškai švilpujančiu dūdelės tembru, bet dusliai ir iškilmingai aidinčiu vargonų fugos balsu. Tai žmogų raminantis ir guodžiantis dailininkas, nors žiūrėdamas net į labai tragiško turinio jo paveikslus, kaip "Benamiai", "XX amžiaus madona", "Pabėgėliai" ir pan. Pažodžia žiūrovui čia yra tiksliai pateptų spalvų tikrumas ir jas šildanti sunkiai nusakoma kuriančios širdies šiluma, nors pačių Puzino paveikslų kloritas dažniausiai yra šiaurietiška vėsus ir ta prasmė lietuviškas.

Pačiame gyvenime Povilas Puzinas nebuvo greitas ruošti savo parodas. Ir savo paveikslų serijomis negamino. Todėl mūsų publika dažnų progų juo pasigrožėti taip ir neturėjo. Taigi dar labiau yra sveikintina ši pomirtinė dailininko reprezentacinė darbų knyga, kurią dabar kiekvienam lengva įsigyti ir laiks nuo laiko savo dvasios ramybei, tiesiog kaip vaistą, pasklaidyti.

Puslapių skaičiui ji nėra tokia milžiniška, kaip pomirtinė P. Augiaus monografija, ir nėra taip perpildyta darbų nuotraukų gausumu, kaip Adomo Galdiko. Ir ne tekstui, bet patiems daili-

ninko darbams skiriama knygos puslapiuos pirmoji vieta. Todėl ir knygos įvadas, ir kūrybos aptarimas yra palyginti gana trumpi. Bet kiekvienas žodis juose apgalvotas, būtinai reikalingas, tikslus, nusunktas nuo bet kokio tuščiažodžiavimo. Ir po to jau sudėti 28 dailininko darbai, kiekvieną spaudžiant tik vienoje lapo pusėje. Šitokiu skoningu santūrumu išgautas nepaprastai elegantiškos knygos efektas. O knyga spausdinant Japonijoje, nebuvo apsaugota: spaudos darbas techniską ir ypač spalvine prasme liudija didelį tenyksių spaudos darbininkų sąžiningumą ir meistrišką jų įgudimą šioje srityje.

Čia aptariamos, neeilinės knygos pristatymas Chicagoje įvyksta kaip tik rytoj (spalio 10 d.) Jaunimo centro kavinėje 5 val. popiet. Apie Povilo Puzino gyvenimo kelius kalbės dr. Jonas Puzinas, o dailininko kūrybą aptars dail. Povilas Kaupas. Skaidrėmis bus parodyta apšviesti Povilo Puzino tapybos darbai ir ekrane pademonstruoti atskiri filminiai jo gyvenimo fragmentai. Po programos bus ten pat bendras išpūdziais pasidalinimas ir kavutė. Įėjimas nemokamas. Čikagie-

Povilas Puzinas

čiams yra gera proga šiltu prisiminimu pagerbti mirusį dailininką ir jo monografijos leidėją Austra Puzinienę, kuri šia proga yra atvykusi Chicago ir asmeniškai pati dalyvaus monografijos pristatyme.

Kazys Bradūnas

Kultūrinė kronika

"Ateities" jaunimo konkurso laimėtojai

"Ateities" žurnalas, minėdamas 65 m. sukaktį, paskelbė jaunimo kūrybos konkursą.

Studentų grupėje (19-30 m. amžiaus) premijuojami: už straipsnius — 1. Linas Sidrys iš Chicago ir 2. Viktoras Nakas iš Birmingham, Mi.; už prozą — Petras V. Kisieliūsis iš Cicero; už poeziją — 1. Jolanta Malerytė iš Haifos, Izraelio, ir 2. Vytautas Keblys iš Southfield, Mi.; už veiklos aprašymus — 1. Linas Kojelis iš Santa Monica, C.A., 2. Algis Čepas iš Islington, Kanados, ir 3. Aloyzas Pakalniškis iš Chicago; už meninę fotografiją — Kazys Norvilas iš Chicago; už dokumentinę fotografiją — 1. Jonas Kuprys iš Cicero ir 2. Linas Kojelis iš Santa Monica. Speciali premija už analitinį reportažą skiriama Petriui V. Kisieliui.

Mokslėvių grupėje (iki 18 m. amžiaus) premijas laimėjo: už rašinį — 1. Gintaras Grušas iš Aquora, Ca., ir 2. Rimas Polikaitis iš Los Angeles. Už prozą — 1. Gintas Zaranka iš Detroito ir 2. Vida Kuprytė iš Cicero. Už poeziją — Taura Zarankaitė iš Detroito. Už veiklos aprašymus — 1. Taura Zarankaitė, 2. Kris-

tina Veselkaitė su Žilvile Idzelyte iš Detroito ir 3. Rasa Narutytė iš Chicago. Už meninę fotografiją — 1. Rimas Kamantas iš Darien, Ill., 2. Daiva Grigaitytė iš DesPlaines, Ill., ir 3. Algis Astašaitis iš Troy, Mi. Už dokumentinę fotografiją — Andrius Razgaitis iš Clevelando. Premijos bus įteiktos "Ateities" žurnalo 65 m. sukakties šventėje spalio 16 d. Jaunimo centre, Chicagoje.

VYTAUTAS O. VIRKAU OTTAWOS BIBLIOTEKOJ

Išsivijoje bene daugiausia ekslibrisų sukūrusio dailininko Vy-

tauto O. Virkau šios rūšies darbų paroda šiuo metu vyksta Kanados sostinės Ottawos centrinėje miesto bibliotekoje (Ottawa Public Library). Išstatyta daugiau kaip 80 ekslibrisų, sukurtų 1970-1976 metų laikotarpyje. Paroda bibliotekoje tęsis iki spalio 31 d., ji suorganizuota Geniaus Procutos rūpesčiu.

Paroda, kaip dėmesio vertas sostinės kultūrinis įvykis, pastebėta ir šios srities komentatorių vietinėje spaudoje. Dienraštyje "The Citizen" rugsėjo 27 d. apie parodą rašo laikraščio speciali korespondentė Martha Scott. Recenzija iliustruota dviejų V. O. Virkau ekslibrisų nuotraukomis. Labai palankiai pačia parodą vertindama, recenzentė profesionaliu įžvalgumu apibūdina išstatytų ekslibrisų pobūdį ir detalių jų išbaigtumą.

Kitame sostinės dienraštyje "Ottawa Journal" paroda buvo aptarta rugsėjo 23 d., stabelėjant aplamai ties dailininko Vytauto O. Virkau nueituoju dailės keliu ir jo pastarųjų metų ekslibrisine kūryba.

ATPIGINTI LIET. MOTYVAIS SIUVINĖJIMUI (NEEDLE POINT) PAVEIKSLAI — GERA DOVANA KALEDOMS

- No. 7501 EGL, ŽALČIŲ KARALIENE 16 x 20 in. Kainavo \$30.00, dabar \$20.00
- No. 7502 PIEMENĖLIO IDILIJA, 16 x 20 in. Kainavo \$30.00, dabar \$20.00
- No. 7503 PAUKŠČIO GIESMĖ, 20 x 16 in. Kainavo \$30.00, dabar \$20.00
- No. 7504 PAUKŠČIŲ PORA, 18 x 14 in. Kainavo \$25.00, dabar \$18.00
- No. 7505 SAULĖTAS RYTAS, 16 x 20 in. Kainavo \$30.00, dabar \$20.00
- No. 7506 RUDENS BALANDŽIAI, 14 x 18 in. Kainavo \$25.00, dabar \$18.00

Kiekvienas komplektas (Kit) yra paruoštas siuvinėjimui pagal dail. J. Sodačio eskizus su visa reikiama medžiaga ir instrukcijomis. Persiuntimo išlaidoms pridėti po \$1.00. New Jersey gyventojai pridėda 5% valstyb. mokesčių.

Užsakymus su čekiu ar Money Order siųsti: AMBER DESIGNS, 46 McKenzie Rd., Convent Station, N. J. 07061

Povilas Puzinas

Rylikas

— Tinkamas būdas padidinti meilei, kurią turime savo gimtai šaliai, yra pabuvoti kurį laiką svečioj šalyj. — Nuoširdumas yra kalba, kurią kurčias girdi ir aklas gali perskaityti. — Dievas paslepia daiktus, padėdamas juos arti mūsų.

William Shenston

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

1. JEIGU TURITE GIMINIŲ AR DRAUGŲ LIETUVOJE ir norite atsiminti juos pasūsdami siuntiniai, žiemos sezonui ir ateinančioms Kaledoms
2. Mūsų BENDROVĖ veikia nuo 1947 metų. Kiekvienais metais mes persiunčiame į Lietuvą greit ir saugiai tūkstantis siuntinių.
3. Mūsų BENDROVĖJE Jūs visuomet rasite didelį pasirinkimą prekių labai vertinamos Lietuvoje.
4. JEIGU JUS NORITE PAKVIESTI IS LIETUVOS GIMINES mes parūpinsime reikalingus dokumentus.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 South State Str.

Chicago, Ill. 60604

Tel.: WA 2-9354

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019

TEL — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI:

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0709
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6555
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	246-2348
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 324 E. 9 St.	475-7430
Miami Beach, Fla. 33139 — 1201 17 St.	305-673-8220
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Phoenix, Ariz 85027 — 22047 Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	361-5800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-8748
Woodhaven, Queens, N. Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250

NAUJI SKYRIAI:

LAKEWOOD, N. J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
HERKIMER, N. Y. — McKENNA RD.	315-866-3939

1976 M. EKSURSĖJOS Į LIETUVĄ

DAR YRA VIETŲ SEKANČIOSE EKSURSĖJOSE:

GRUODŽIO 7 iki GRUODŽIO 15 D.	(1 savaitė)	Moskva, Vilnius	\$677.00
GRUODŽIO 20 iki SAUSIO 4 D.	(2 savaitės)	Moskva, Vilnius, Ryga	\$876.00

KAINOS PADUOTOS NUO NEW YORKO ARBA BOSTONO — NUO CHICAGO REIKIA DAR PRIDĖTI \$119.00

VISAS GRUPES LYDES PATYRĖ VADOVAI. VISOS GRUPES BUS 1 DIENĄ VEZAMOS Į KAUNĄ, TAIP PAT IR Į TRAKUS 1/2 DIENOS. 1977 METŲ EKSURSĖJOS Į LIETUVĄ PRASIDĖS GEGUŽES MĖNESĮ. PRASOME REGISTRUOTIS IS ANKSTO.

EKSURSĖJOS Į KITUS KRAŠTUS

GRUODŽIO 4 D.	(7 dienos)	MEKSIKA	\$300.00
LAPKRICIO 13 D.	(7 dienos)	HAWAJUS	\$433.00
VASARIO MĖNESĮ	(7 dienos)	HAWAJUS	
BALANDŽIO MĖNESĮ	(7 dienos)	HAWAJUS	Kainos bus paskelbtos vėliau.
BALANDŽIO MĖNESĮ	(14 dienų)	ISPANIJA	

VISOSE EKSURSĖJOSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS.

SKUBĖKITE REGISTRUOTIS!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Tel. (312) 238-9787

Air fares subject to changes and/or government approval.

Taip pat darome išsivietimus giminių paslaugavimui Amerikoje.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6307 S. TROY ST., CHICAGO, ILL., 60629. TELEF. 925-5888

PENKIOLIKTOJI — DALLAS, CHICAGA, LOS ANGELES

Blondinės, brunetės, šatėnės, paskendusios pastelinėse ir ryškiose spalvose, kaip kaleidoskope, atsiradavo ir dingdavo. Juodam, sidabro juostomis ir girliandomis krantinčiais žalumynais išradingai ir skoningai papuoštame scenos fone (D. Varanekienė) jos sukosi irėjo.

Tai Putnamiečių penkioliktoji madų paroda. Ją trumpu žodžiu atidarė M. Remienė, Chicago Rėmėjų pirmininkė, pristatydama Joana Krutulienę, kuri padėjo žiūrovams orientuotis rūbų linijų ir medžiagų įvairume, sujungdama parodą į bendrą visumą.

DALLAS

Pirmoje dalyje — Randazzo, Dallas — Texas, rūbų kūrėjas. Jau kelinti metai, tarpininkaujant Rėmėjų bičiuliui, profesionali modeliotoja, Aldona Laitienė, jis atveža savo elegantiškų rudeniinių ir pavasariinių rūbų kolekcijas į Rėmėjų ruošiamas parodas.

Elegantiškumas glūdi ne tik santūriose linijose, bet ypač spalvų pasirinkime, jų derinime ir... rūbų išbaigime. Ar kišenėlė, ar rankogalio detalė, ar apikaklė puošiančios siūlės — nemasinės gamybos. Visi jo rūbai su pamušalu, kuris duoda sukutei ar eilutei dailų kritimą.

Rudeniniuose rūbuose vyravo smėlio ir pilkos spalvų tonai, vieni arba atskirti kitomis spalvomis, kurios rasdavo atgarsį ir būdavo išryškintos ar sušvelnintos iš skarelės, tai dirbtinomis gėlėmis, tai ryškiausiu apvedžiojimo ar pokaklu surišamos palaidinukės. Bet nieko reikiančio ar iššokančio. Šiuo atveju Randazzo buvo puikus mokytojas, rodes, kad sportiški rūbai (daugiausia švarkai su sijonais ar kelnėmis) tinka įvairiomis progomis elegantiškai moteriai pasipuošti, ir priedo, niekad neįkyri ir lieka ilgai madinigi. Vyriškų linijų švarkai, ilgos ir trumpesnės tunikos, palaidi švarkeliai, net ir bolero, tai rūbai, kuriuos gali prisitaikinti įvairaus amžiaus ir išmieri moteris ir elegantiškai atrodyti. Jokios abejonės nėra: įvairių stilių eilutės yra šio sezono mada. (Jo rūbai yra gaunami Nieman-Marcus Ockbrooke ir visose Joseph's butique). Pavasario rūbuose vyravo linksmesnės spalvos: gelsva, mėlyna, violetinė — žibuoklių, su platakais sijonėliais, kartais ir visai plačiais — išieginams tikslams skirtiems.

CHICAGA

Su Elenos Blandytės sukurtais ir numegztais rūbais patekome į kitą stilių ir spalvų. Taip kaip Randazzo sijonėliai dažniausiai plato ir platus, taip E. Blandytės palyginti — siauri. Nors švarkelių ir apsiaustų linijos sportiškos, bet ne vyriškos. Ir spalvos kitos. Daug stipresnės. Jos apsiustai ir eilutės — žalia, vyninė, rožinė, mėlyna. Kai kuriems iš jų ypač tiko priderintos ilgos kelnės ir stilingos kepurės, puikiai užbaigusios gatvėje tinkamą apdarą. Šilta ir jauki pasidarė, jau vien į juos žiūrint ir galvojant apie šaltus žiemos rytus. Priedo, ne tik

šilta, bet ir gražu. Jauties pasipuošusi.

Puošnios vakarinės — rusva, oranžinė, juoda, balta, su aukso ar sidabro išmėgztom lietuviškų raštų juostom, ar karoliukais išsiuvinėtom tulpėm, ar juodų žvynelių išmėgztų viršum, ar liūno siūlo išdabintom rankovėm, kartais ir lietuviško gintaro vėrinėliu originaliai papuoštom. Et-

Aldona Laitienė modeliuoja putnamiečių madų parodoje Jaunimo centre, Chicagoje. Nuotr. V. A. Račkauskas

niniai ornamentai bei papuošalai jau kuris laikas traukė amerikiečių madų kūrėjų dėmesį, o šiais metais to etninio elemento pilnos miesto krautuvės. Bet E. Blandytės vakarinės suknelės yra nepakartojami unikumai, net ir puikiausiose rūbų salonuose sunkiai įperkami. Juk tai rankų darbas — lietuviškas pasididžiavimas. Užtai ši antroji parodos dalis ypač brangintina. Šalia megztų rūbų, matėme keletą jos pačios pasiūtų, prie kurių gražiai prisiderino M. Memėnaitė, viena išsimėgusių modeliutojų madų parodos, parodydama savo sportinių ir romantiškų vakarinių rūbų. Po vieną rūbą parodė Memėnaitė, Izokaitienė, Dočkienė, Balienė, Aleksūnienė.

Bet kur dingo Olšauskienė, Vaitaitienė, Baukienė, Vengrienė? Tikimės ir jas ir M. Kriškauskienę kitais metais pamatyti. Vienos ar su dukrom galėtų su mumis savo talentais pasidalinti.

LOS ANGELES

Jeigu kūrybingumo svarbiausia žymė originalumas, tai kūrybingiausia S. Koronkevičienė, kontroversinio Kalifornijos madų kūrėjo Rudi Gernreich talkininkė, atvežusi erdvių pasaulį primenančių vakarinių rūbų rinkinį. Jam išskirtinai būdingas asimetriškas kaklo iškirpimas, užbaigiant jį baltu metalo įvairių formų kaklo ar pečių papuošimais, Rudi Gernreich originalais. Jei ne metalo apikaklė ar perpeštis, tai metalinių kvadratelių eilės ant rankovėlės ar veidrodėlių kekė ant krūtinės, viena plati perpeštis ar viena trumpa rankovėlė. Vis

Daina Skruodytė modeliuoja madų parodoje Chicagoje. Nuotr. V. A. Račkauskas

Dauguma suknelių siauros, su prakirpimais šonuose ir lengvai ir glosčiai krantinčių kuiana ir jersey medžiagų, beilamė ir double knit — kiek sunkesni. Šito stiliaus suknelės buvo modeliuojamos su tos pačios medžiagos a la turbanai, dar labiau išryškinant suknelės originalumą.

Ši įdomi S. Koronkevičienės rūbų kolekcija prieinama tik lieknotėm fugūrom. Modeliuotojos tuose rūbuose, su mažomis išimtimis, atrodė patraukliai, bet ne kartą savęs klausė, ar moteris rūbą, ar rūbas moterį puošia?

Kas be ko, bet modeliutojos rūbų grožį tikrai išryškino. Randazzo rūbai, atrodo, buvo skirti Aldonai Laitienei. Ji, vienintelė profesionalė modeliutoja šioje parodoje, kiekvienam iš jų atradė kaip aukštosios klasės dama. Dalia Bartkienė — žaviai rafi nuota. Gerai pažįstama kaip dainininkė — Nerija Linkevičiūtė, pirmą kartą modeliutoja, atliko savo partiją grakščiai ir su patikėjimu. Rasa Bialik, turėjusi profesionalį pasiruošimą, buvo itin gera S. Koronkevičienės vakariniams rūbams modeliutoja. Dovi- lė Užubalytė, tik ką baigusi modeliavimo mokyklą, lengvu žingsniu ir ramia šypsena žavėjo susirinkusius. Buvo malonu stebėti Violetą Woodward, nepaprastą pažangą padariusią ir laikyseną ir žingsnį. Gražina Rimkūnienė, Daina Skruodytė, Roma Prapuolenienė, gal kiek sportiškos, bet puikiai įsijungė į modeliutojų visumą.

Paroda nebūtų buvusi pilna be N. Buršteino bebrų, ruonių ir audinės kailių. Jis ir vilko kailio patiesalą loterijai padovanojo. Kiti laimėjimai — rėmėjų rankų darbai — įvairūs mezginiai ir dail. Juodžio paveikslas.

Parodą žiūrėjo 500 žiūrovų, kuriuos rėmėjos gražiai priėmė ir vaišino. Paroda baigta visų modeliutojų vykusiai surežisuotu pasivaikščiojimu, pirm. M. Remienės padėka modeliutojoms ir gėlimis apdovanotom S. Koronkevičienės, E. Blandytės, J. Krutulienės ir Randazzo.

MŪSŲ VEIKLA

— Ritos Lapaitės išsamų ilgą straipsnį "Nightmare of consumer deficiencies greets visitors to Russia" — liūdnus išpuolius iš Sov. Rusijos atspausdino Londono Ontario Free Press rugsėjo 25 d. Jaunoji laikrastininkė, gimusi Toronte, Kanadoje, praeitą birželio mėn. baigė žurnalistiką Western Ontario universitete Londone, Kanadoje; Summa cum laude. Ji dirbė "The London Free Press" redakcijoje, o nuo rugsėjo 1 d., jaunutės žurnalistės gabumus įvertinus, dabar dirba Canadian Press redakcijoje Toronte. Ji gyvena su savo tėvais — naujaisiais ateiviais Gražina (Mer kelytė) ir inž. H. Lapais. Šią vasarą ji su savo motina lankėsi Lietuvoje ir dabar aprašo savo išpuolius. Rita priklauso liet. jūrų skautėm ir šoko taut. šokių grupėje "Gintaras". Tėvai veždavo ją su jaunesniu broliu Ričardu iš Don Mills priemiesčio Toronto suieigoms ar repetitijoms. Prancūzų kalbos mokėsi Montrealy, Tarp išvardintų visos eilės pasirašiusių dalykų trūkumų Sovietų Rito taipgi rašo, kad dolerinė parduotuvė "Beriozka" Vilniuje yra tipingas Sov. Sąjungos grietinėlės tik grietinėlė (creme de la creme) krautuvės pavyzdys. Viena lietuvė, dirbusi vaistinėje, skundėsi, jog gaunanti 80 rublių 1 mėnesį, o batų pora (prastų)... 50 rublių. Ir taip visa eilė faktų iš sovietiškojo... "ro-jaus".

— Danguolė Valentinaite, Lietuvos Dukterų dr-jos pirm., pakviesta dalyvavo spalio 1 d. L. D. dr-jos Detroito skyriaus susirinkime. Detroitietės labai aktyviai darbavosi ir jų susirinko daugiau negu pusę visų narių. Skleisdamos meilę artimui, jos tikisi, kad dar ir daugiau narių prisirašys į šią garbingą draugiją — durs atviros, visos kviečiamos ir labai laukiamos.

Rytoj kun. dr. F. Gureckas, dr-jos steigėjas ir kapelionas, kartu su pirm. D. Valentinaite dalyvaus L. D. dr-jos Rockfordo skyriaus susirinkime.

Nuo spalio 11 d., pirmadienio, budima kasdien Simo Kudirkos nameliuose, besiruošiant ateinančiam rudens baliui spalio 23 d. Jaunimo centro salėje, norint vėl papildyti aruodus vargstantiems lietuviams šelpti.

— Genė Krajčick (Genovaitė Ambrozaitė) yra "Southwest Herald" laikraščio Chicago Lawn ir Marquette Manor apylinkės

Marija Remienė (š. k.), Putnamo seselių rėmėjų pirm., su madų kūrėjais Randy Randazzo iš Dallas, Texas, ir Stase Koronkevičienė iš Los Angeles, Calif. Nuotr. V. Račkauskas

moterų skyriaus redaktorė. Ji yra aktyvi Chicago Lietuvos moterų klubo ir kitų liet. organizacijų narė.

— Chicago Lietuvos moterų klubas ruošia didžiulę madų parodą "Madų medžiotojų apžvalga" ateinančią trečiądienį, spalio 13 d., Lexington House patalpose, 7717 W. 95th St., Hickory Hills, Ill. Bus kokieiliai ir vakarienė. Pobūvio ruošai vadovauja Adeline Kutchins (Kučinskienė). Klubo pirm. yra Silvija Petrošienė.

— ALIAS (Am. Liet. Inž. ir Arch. sąj.) pagalbinio moterų vieneto susirinkime pirm. S. Bernotavičienės name buvo sprendžiami įvairūs einamieji reikalai. Nors tą dieną buvo Chicagoje tik... pusė tuzino įvairių liet. parengimų, bet susirinko būrelis narių. Šiandien Liet. namuose yra vienetu balius — havajiską vakarą.

— Sol. Roma Mastienė surengė praeitą sekmadienį savo namuose vaišes jos rečitalio ruošimo komitetui, kuriam pirmininkavo sol. Janina Šalnienė. Trumpoje šiltoje kalboje R. Mastienė dėko-

jo rengimo komitetui ir visiems kitiems, aktyviai talkinusiems sėkmingam rečitaliui. Pobūvy dalyvavo muz. A. Kučiūnas, prof. V. Jakubėnas su žmonomis, inž. A. Rudis ir kiti.

Sol. Roma Mastienė. Nuotr. V. Jasinevičius

SOL. PRAURIMĖS RAGIENĖS REČITALIUI ARTĖJANT

Gyvename laikotarpi, kada turime išlikti gyvi savo tautai, turime išlaikyti gyvą savo kultūrą. Neseniai praėjusi tautinių šokių šventė su dainos palyda mus maloniai nuteikė, palikdama neišdildomus išpuolius.

Kaip tautiniai šokiai, taip ir daina eina viena šalia kitos, suteikdamos ypatingos reikšmės tautiniai susipratusiai išelvijai.

Daina — tai mūsų vidaus kalba. Dainuojame apie meilę,

džiaugsmą, nusivylimą, vargą, skausmą ir liūdės. Kaip poetas, kurdamas poeziją, įpina į ją savo širdį, sielą ir jausmus, taip solistė savo gražių balsu perduoda mums nepaprastą muzikinį grožį ir įvairumą.

Lietuvos okupantas tai žino, užtat siunčia mums geriausius solistus, kad per juos, per dainą mūsų sielas pavertt sau... Šiandien mes džiaugiamės, kai daina mums klesti, gyvuoja. Šiandien mes džiaugiamės, kai turime dainą pamilusių lietuvių. Jie pamilę ne moderniąją dainą, kuri jau ribų nebežino, kuri garsai užslopino romantiką, svajonę, žavesį. Jie pamilę dainą, kuri puoselėja lietuvišką žodį su meile tėvynei, su ilgesiu... Daina, kuri rišasi su harmonija, ritmu, melodija, kuri gaivina sielą, nuteikia raminančiai, žadina lengvumą, poilsį.

Viena iš mūsų žavių solisčių yra Praurimė Ragienė. Atrodo, jog dar taip neseniai Rothenburg an der Tauber lietuvių stovyklose (Vokietijoje) girdėjau Praurimę, mažą mergaitę, drąsiai švelniui, vaikišku balseliu šalia suaugusiųjų giedančią per gegužines pamaldas "Sveika Marija, Motina Dieva". Šiandien

ji jau daugelio girdėta mūsų solistė. Savo šviesia ir giedria nuotaika ji atskleidžia mums gyvenimo grožį. Jos pasiryžimas, dvasinis gilumas yra glaudžiai susijęs su paprastumu ir nuodirdumu. Su paprastumu derinasi rami nuotaika. Su santūrumu siejasi grožis, optimizmas.

Praurimė jau daug metų laviną savo balsą įvairiose mokyklose. Ji lankė De Paul universitetą ir atliko programas Los Angeles klubo ir Simfonijos moterų klube. Koncertuodama El Paso amerikiečių parengimuose, ji įgavo pasitikėjimo savimi, nes buvo nepaprastai šilta priimta. Po gražaus atgarsio, ji buvo kviečiama ir atliko programas Los Angeles klubo ir Simfonijos moterų klube. Koncertuodama El Paso amerikiečių parengimuose, ji įgavo pasitikėjimo savimi, nes buvo nepaprastai šilta priimta. Po gražaus atgarsio, ji buvo kviečiama ir atliko programas Los Angeles klubo ir Simfonijos moterų klube. Koncertuodama El Paso amerikiečių parengimuose, ji įgavo pasitikėjimo savimi, nes buvo nepaprastai šilta priimta.

Gyvendama porą metų El Paso, Texas, koncertavo su simfoniniu orkestru (parko teatre) El Paso mieste, taip pat "Officer" žmonių klube ir Simfonijos moterų klube. Koncertuodama El Paso amerikiečių parengimuose, ji įgavo pasitikėjimo savimi, nes buvo nepaprastai šilta priimta. Po gražaus atgarsio, ji buvo kviečiama ir atliko programas Los Angeles klubo ir Simfonijos moterų klube. Koncertuodama El Paso amerikiečių parengimuose, ji įgavo pasitikėjimo savimi, nes buvo nepaprastai šilta priimta.

Įvairių religijų bažnyčiose giedoję, tik dar žydų sinagogoje neteko.

Lietuvių parengimuose atliktų programų neįmanoma visų ir sužymėti. Ilgus metus Praurimė svarbias solo roles atlikdavo "Pirmyn" choro pastatymuose, kaip antai "Fledermaus" operetėje Adelės rolė. Solistės Izabelės Motekaitienės režisuotoje operoje "Sūnus palaidūnas" C. Debussy kompozicijoje, "Laiškai Lietuviams" vakare, ji atliko sėkmingai pagrindinę motinos — Lia rolę. Ši opera mūsų visuomenei labai patiko ir buvo pakartota antrą kartą LB švietimo tarybos vakare. Gražūs atsiliepimai įvairiuose mūsų dienraščiuose tilpo apie solistės pasirodymus Omahoje, Nebraskoje, Los Angeles, Kalifornijoje. Taip pat gražiai aprašytas jos prieš kelerius metus įvykęs rečitalis Pasaulio lietuvių gydytojų žurnale "Medicina".

Artimoje ateityje jau yra pasižadėjusi gruodžio mėn. 12 d. Lietuvių istorijos draugijos vakarui gruodžio 16 d. Šv. Juozapo ligoninės, Joliet, Ill. ligoninės vakarui ji prašoma sudaryti repertuarą, atliekamą keliomis kalbomis, nes ten esama daug kitataučių tarnautojų.

Elmhurst ligoninė, prisimindama jos praeities puikų pasirodymą, užsiprašė vasario mėnesyje koncertui.

Ji gyvena neoli nuo mūsų, tik už 25 mylių, bet bandyk ją surasti. Ji visada skuba. Paskambini, ji mažai kalba. Atleisk, sako ji, negaliu ilgai kalbėti, turiu ruošti koncertams. Mano visas kalendaris išmargintas prisizadejimai tiek lietuvių, tiek amerikiečių parengimuose. Geram pasirodymui reikia pašvesti daug laiko ir energijos. Be darbo nieko nėra. Girdi, skambutis, tai pianistas M. Motekaitis atskubėjo repetici joms.

Spalio m. 31 d. 3 v. p. p. koncerte, kuris įvyks Jaunimo centre, skambės dainos tik lietuvių kalba. Girdėsim nemažą skaičių lietuvių kompozitorių, jų tarpe ir mums labai mielas Vl. Jakubėnas ir nė karto Chicagoje dar negirdėta muz. J. Karoso kompozicija. Taip pat girdėsim iš italų kalbos verstinių kūrinių, kuriuos paruošė lietuvių kalbon sol. Izabelė Motekaitienė ir kun. J. Vaišnys, S. J.

Gražus solistės Praurimės Ragienės rečitalio tikslas — visą jo pelną skirti a. d. konsulo dr. J. Daužvardžio fondui, iš kurio yra skiriama jauniesiems lietuviams žurnalistams premijos, skatinant juos rašyti lietuviškoje spaudoje.

Irena Pemkienė

DR. O. LABANAUSKAITĖ — SUKAKTUVININKĖ

Buvusi "Draugo" pirmojo puslapio redaktorė Ona Labanauskaitė spalio 14 d. sulaukia 75 m. amžiaus. Yra gimusi 1901 m. Dovydių k., Šaulių apskr. Baigusi teisų fakultetą Kaune, gilinosi politiniuose ir socialiniuose moksluose Lilyjė, Prancūzijoje. Veikė ateitininkų, katalikų moterų, pavasarininkų vadovybėje, redagavo Moterį, Pavasari, Jaunimo Vadą, Liepsnas, dirbo dienraščio Ryto redakcijoje. Išvertė Kristaus sekimą, E. Fiedlerio Defenzvą ir ofenzvą, R. Maederio Katalikas esu, J. S. Svensono Kaip aš tapau kataliku, J. Schrijverso Meilės praktika. Apsigynusi pas Putnamo seselės, buvo pakviesta vadovauti ju spaustuvej.

— Vienas savaitraštis gavo tokį laišką: "Prieš kelias savaites mane patraukė, tarytum labai įdomus straipsnis. Nepriimau, kuriam numeryje jis buvo išspausdintas ir apie ką ten kalbama, todėl labai prašau tą numerį man atsiųsti".